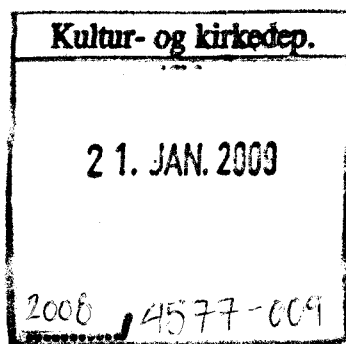

Den norske Forfatterforening

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Oslo, 20. januar 2009

Deres ref. 2008/04577/KU/KU1

HØRING OM KVOTEFORDELING AV STIPEND OG GARANTIINNTEKTER FOR KUNSTNERE 2009

Vi viser til Deres brev av 17.12. 2008 om ovennevnte.

Generelt

Det er positivt at det foreslås opprettet 15 nye arbeidsstipendhemler, samt at den årlige utbetalingen økes til kr 186.000 pr. stipend. Den norske Forfatterforening er imidlertid svært bekymret for at forslaget innebærer en dramatisk reduksjon av det antall stipend- og garantiinntektshjemler norske skjønnlitterære forfattere til nå har disponert.

Generelt vil vi få bemerke at det er uheldig at forslaget om kvoteinndeling fremsettes så vidt sent i desember 2008, når tanken er at inndelingen skal ha virkning fra og med 2009. Vi er også bekymret over at levekårsundersøkelsen blant kunstnerne tillegges helt avgjørende vekt, til tross for at evalueringen av den ikke er ferdigstilt og at vi var blant de organisasjoner som hadde innvendinger mot rapporten.

Videre er vi mot den inntektsmessige sammenligningen innad i kunstnerbefolkningen som legges til grunn, da det å foreta en utjevning internt blant kunstnerne ikke vil bidra til å minske gapet mellom den lave kunstnerinntekt og den norske gjennomsnittsinntekt for lønsmottakere. Det er dette siste som er vår hovedbekymring. Ble det noen gang gitt signal om at levekårsundersøkelsen skulle måle kunstnerne opp mot hverandre? Var det ikke snarere en måling av kunstnerne generelt i forhold til andre yrkesgrupper? Er det noe levekårsundersøkelsen viser, er det nettopp at de aller fleste kunstnere tjener vesentlig lavere enn arbeidstakerne.

Forslag til kriterier for kvotefordeling

Vi er enige i at grupper som ligger lavt inntektsmessig bør prioriteres. Men vi er mot at en slik prioritering skal gå på bekostning av andre kunstnerkolleger, som uansett hvordan en ser på levekårsundersøkelsen, har en lav gjennomsnittsinntekt om en sammenlikner med resten av befolkningen. Selv om det i St prp. 1 (2008-2009) står at Utvalget skal ta hensyn til forskjeller i kunstnergruppens inntekter ved kvotetildelingene, er dette forslaget en ekstrem tolkning. Som gruppe kunne vi ha forstått at de nye stipendene ikke tilfaller oss, men å inndra hjemler – og så mange – må tolkes som en politisk nedvurdering av litteraturen og dem som skaper den. Vi mener at den prioriteringen som antydes i St prp.1 bør komme til uttrykk ved tilskudd av nye stipend/garantiinntekter som representerer ”friske” penger. En omfordeling kunstnerne imellom utgjør etter vårt syn en ren budsjettmessig omprioritering, og ikke en målrettet kulturpolitikk.

Kriteriene utvalget foreslår står heller ikke i sammenheng med den foreslåtte omfordelingen. Den vedlagte tabellen viser at forfatterne ikke ligger spesielt høyt mht kunstnerisk medianinntekt, men at inntektsforskjellen blant forfatterne er store. At tallet for den gjennomsnittlige kunstneriske inntekten er ”høyt”, skyldes at noen få kan tjene særdeles mye på å selge bøker.

Utvalget foreslår også at søkersjanse brukes som et kriterium. Forfatterforeningen har alltid praktisert en god og ryddig utsilingspolitikk av irrelevante søkere. Vi er svært tydelige i forhold til at folk som aldri har gitt ut en bok, vil ha små sjanser til å få innvilget stipend. Det gjør at vår søknadsbunke blir vesentlig lavere enn den ellers ville ha vært – hvis man oppfordret alle til å søke med det de måtte ha av tekst liggende. Antallet søknader står altså ikke i sammenheng med hvor mange skrivende mennesker det finnes med behov for stipend. Å holde antall søknader fra de forskjellige kunstnergruppene opp mot hverandre, blir derfor et problematisk mål. Dette kriteriet betyr at forfatterne straffes for å ha praktisert en ryddig utsilingspolitikk. En utsilingspolitikk som i praksis altså betyr at avslagsprosenten for søknader til arbeidsstipend fra staten i 2008 var på 91, 8 %. Med de foreslåtte reduksjonene vil avslagsprosenten i år bli på 98 %.

Forslag til prinsipper for inndragning av garantiinntektshjemler

Vi er uenig i forslaget om at garantiinntektshjemler som inndras ikke gjøres om til arbeidsstipend dersom man ifølge levekårsundersøkelsen er i en gruppe med gjennomsnittsinntekt som er høyere enn kunstnergjennomsnittet. Resultatet for vår del er at forfatternes gjennomsnittsinntekt, og i enda større grad, medianinntekt, vil synke fordi midler som tidligere tilfalt forfattergruppen nå brukes til å heve gjennomsnittsinntekten i en annen kunstnergruppe.

**Arbeidsstipend og Arbeidsstipend for yngre kunstnere, omfordeling av hjemler.
Prinsipper for inndragning av hjemler.**

I en tid med språkmelding om viktigheten av morsmål og økte budsjett for institusjoner og virksomheter som formidler litteratur, er det vanskelig å forstå hva som gjør at en bestemmer seg for å svekke forfatterøkonomien, som i de fleste sammenhenger er langt dårligere og mer usikker enn økonomien til alle som tilhører andre ledd i den litterære verdikjeden. Det ser ut som om prinsippet er å ta fra de som har lite (her: de skjønnlitterære forfatterne) og gi til noen som har enda mindre. Vi synes ikke at høringsforslaget reflekterer tidligere politiske utsagn om viktigheten av å fremme norsk språk.

Det står at omfordeling mellom gruppene bør skje over tid. Vi opplever årets forslag til kvoteinndeling som dramatisk. Og dersom dette kun er starten på en "totalutjevning" må vi rope et kraftig varsku. Vi opplever at de skjønnlitterære forfatterne som gruppe lider utilbørlig og uforholdsmessig i forhold til andre grupper. En må huske at det dreier seg om lave gjennomsnittsinntekter også hva gjelder de skjønnlitterære forfatterne. Det er ikke slik i forslaget at man "tar fra de rike og gir til de fattige". Tilsvarende gjelder for stipend til de yngre kunstnerne.

Vi ber om at de skjønnlitterære voksenbokforfatterne får beholde det samme antall hjemler for arbeidsstipend som tidligere, i tillegg til at det kompenseres for inndratte garantiinntektshjemler. Dette vil i realiteten bety at tidligere nivå opprettholdes, samt at enkelte andre kunstnergrupper får tilført flere stipender gjennom de 15 nye hjemlene.

Vennlig hilsen
Den norske Forfatterforening

Anne Oterholm
leder

Kopi: Statens kunstnerstipend, postboks 643 Sentrum, 0106 Oslo